

Rakvický zpravodaj

č. 4 / 1994

vydává obecní rada v Rakvicích

Rakvičané na slovíčko . . .

Zase jsme o rok starší, zase stojíme na startu ročního závodu dávajíc se ze startovních bloků do vzdáleného cíle. Někdo startuje s chutí do života, někdo pomalu a s obavami, někomu je všechno jedno, jinému stačí, aby závod procházel stejnou tratí, jako byla ta minulá, optimisté věří ve všeobecné zlepšení a také jsou připraveni přiložit ruce k dílu, pesimisté budou z povzdálí čekat, jak všechno dopadne, ale takový je život.

Každý z nás se na prahu nového roku jistě ohlédne zpět, přebere klady a zápory uplynulé doby, aby čerpal ze zkušeností roku minulého pro rok budoucí, který proběhl ve znamení druhé vlny kupónové privatizace, schvalování nových zákonů, komunálních voleb, ale také stoupajících cen masa a masných výrobků.

Zima proběhla v mezích normálnosti, jaro bylo chladné a deštivé, což vyhovovalo zemědělcům, léto nás potrápilo vysokými teplotami, které však vyhovovaly mladým lidem trávicím své prázdniny při koupání, rybaření a turistice. I přes horké a suché léto úroda obilovin byla dobrá, vydařilo se vinobraní, špačkům, kteří dozríváním hroznů byli stále drzejší jsme se ubránili, úroda hroznů byla průměrná, slad se vyšplhal výše, jak jiné roky.

Mladé víno pozlobilo vinaře "sirkou", vyšším obsahem bílkovin, ale všechno je zažehnáno a vína se jiskří ve sklenicích ke spokojenosti všech milovníků tohoto ušlechtilého nápoje. Po vinobraní jsme se věnovali nejen řepám a orání, ale také komunálním volbám, které probíhaly na celém území naší země. V naší obci proběhly volby plynule a klidně, z pěti politických stran, za které kandidovali i nezávislí kandidáti, bylo zvoleno devět lidí do obecní rady, a ti pak mezi sebou volili starostu. Starostou Rakvic se stal Petr Vajbar, vnuk bývalého rakvického starosty z předválečné doby Josefa Vajbara, člověka pokrokového a schopného.

Vánoční svátky a veselý Silvestr nám ukončil rok 1994, rok pro někoho úspěšný, pro někoho smutný, někteří nás navždy opustili, někteří poprvé otevřeli oči na tento svět, ale z hlediska všeobecného pohledu to byl rok klidný, vyrovnaný, rok bez živelných pohrom a velkých tragédií a já děkuji, že jsem ho přežil i se svou rodinou ve zdraví, a to přeji pro tento rok všem rakvickým spoluobčanům. Kde je zdraví, tam je radost, pohoda, optimismus a nakonec i tolikrát vytoužené peníze.

Zdeněk Pohl

Slovo starosty

Máme za sebou komunální volby a současně i rok 1994. Považuji za vhodné seznámit Vás s předsevzetími, které jsem si dal při převzetí funkce.

Nejdříve chci bývalému vedení obce, ale i občanům, kterým není obecní blaho lhostejné, poděkovat za dílo, které odvedli. Vodovod, vozovky, plynofikace, škola, čistička, oprava kostela a další akce, ale i třeba úroveň Rakvického zpravodaje si jistě zaslouží uznání.

Čeká nás však ještě spousta dalších prací, které obec nejen zkrášlí, ale zlepší i technické zázemí. Realizace bude samozřejmě nejvíce závislá na dostatku finančních prostředků.

Největším motivačním cílem pro funkční období by se pro obecní zastupitelstvo, ale i pro všechny Rakvičany mělo stát výročí 750ti let od založení obce. Udělejme všichni maximum pro to, aby byly Rakvice opravdu zlaté. Každý z nás by si měl více uvědomit, že je spoluvůrcem prostředí, ve kterém žijeme. Jistě, doba akcí "Z" pominula, ale to neznamená, že nás ovládne apatie a lhostejnost. Denně toho bohužel vidíme příklady - černé skládky kolem obce, letité skládky před některými rodinnými domy, volně pobíhající psi, parkování na chodnících, neustálé znečišťování vozovek atd. Dokážeme si uhlídat prostředí vlastním přičiněním? Věřím, že většině občanů není lhostejné, jak to v Rakvicích vypadá, a proto přivítám a ostatní členové zastupitelstva také, jakoukoliv radu, věcný názor, ale i kritiku, která přinese užitek celku.

V roce 1994 byl minulým obecním zastupitelstvem projednán územní plán obce Rakvice na období do roku 2010. Tento územní plán řeší výhledově všechny technické

oblasti v obci. Co nás tedy čeká v roce 1995. Začátkem roku zprovoznění uložistiště odpadů do kontejnerů v prostoru za Ekoningstavem na Dolní ulici. Provoz skládky v trati Dílce u trati ČSD je definitivně ukončen. Počátkem jara budeme pokračovat v budování sítě kanalizace v návaznosti na zkušební provoz čističky. Jedná se o akce "Kanalizace a vozovka U luže" a "Vozovka Na řádku". Projektově je připravena "Kanalizační stoka AB-2" (jedná se o propojení kanalizace pod horní školou na kanalizaci v Družstevní ulici - z důvodu směřování přes soukromé pozemky v areálu ZD bude tato akce realizována v době vegetačního klidu. Dále je připravován projekt kanalizace v ulici Na kopcích do ulice Nádražní. V případě mimořádné dotace bude provedena rekultivace skládky Dílce. Samozřejmě s hlavními akcemi musí probíhat i údržba, a to jak vedlejších vozovek, tak i budov v majetku obce.

Je dobře, že po období útlumu se pět začínají rozjíždět zájmové organizace. Narůstá počet pořádaných plesů a kultura a sport se stávají více součástí našeho života. O zájmových organizacích se zmiňuji hlavně proto, že je chci tímto požádat o spolupráci zejména při péči o okolní přírodu. Obec vlastní 20 ha lesa, ale i větrolamy a aleje podél cest volají po pravidelné údržbě.

S jednotlivými akcemi bude veřejnost seznámena po stanovení rozpočtu na rok 1995, a to i na stránkách zpravodaje.

Na začátku roku jsme všichni plni plánů a předsevzetí a tak přeji nám všem, aby rok 1995 patřil mezi ty úspěšné.

starosta

Z jednání obecního zastupitelstva

V novém volebním období bude s obecním úřadem spolupracovat nové zastupitelstvo. Je složeno z devíti členů. Proto není volena rada, jedná se o tzv. rozšířenou radu. Členy zastupitelstva jsou tři členové ODS (ing. Bouma, Kamenský, Suchánek), jeden člen Hnutí zemědělců (Obhlídal) a pět tzv. nezávislých, kteří kandidovali na kandidátkách pol. stran a hnutí (MUDr. Studýnková, MVDr. Janoušek, Vajbar P., Charvát, Mrkvica J.). Pan Vajbar nastoupil na místo p. Krejčířové, která na mandát ihned po volbách rezignovala.

Na prvním veřejném zasedání zastupitelstva byl starostou zvolen kandidát ČSSD p. Vajbar poměrem hlasů 6 ku 3.

Místostarostou byl zvolen rovněž kandidát ČSSD MVDr. Janoušek stejným poměrem hlasů 6 ku 3.

První pracovní zasedání zastupitelstva se konalo 8.12.1994. Členové zastupitelstva se na něm seznámili s finanční situací obce, projednali případné budoucí investiční akce atd. Byly ustaveny tři komise obecního úřadu. Jsou to:

- komise finanční

ve složení ing. Hřib, ing. Kamenský, Průdková A., Valoušek, Suchánek.

- komise zemědělská a živ. prostředí

ve složení MVDr. Janoušek, ing. Bouma, Rampáčková V., Kamenský M., Charvát.

- komise revizní

se členy p. Malinkou L., Obhlídalem a Mrkvicou. Do revizní komise je ještě potřeba doplnit dva členy s odpovídající profesí, nejlépe účetní.

Byly odsouhlaseny platy starosty a místostarosty.

Své první zasedání měla také finanční komise. Mimo obecních bodů byly projednány smlouvy o pronájmu obecního majetku a ve spojitosti s tím byla navržena výše nájemného za nebytové prostory a byty. Dosud byl některý obecní majetek pronajímán zdarma, a to i k podnikatelské činnosti.

Tyto návrhy čekají na odsouhlasení zastupitelstvem a budou zveřejněny. Dále byla projednána otázka prodeje obecních bytů současným uživatelům. Tato otázka bude vyřešena po předložení potřebných propočtů a rovněž musí být schválena zastupitelstvem.

Touto formou budou občané seznamováni s prací zastupitelstva a komisí pravidelně. Předejde se tak zbytečným dohadům a občané budou mít přehled o tom, jak jejich zástupce na obci pracují.

Pavel Suchánek

M E D A J L O N

Římsí patriciové, kteří ve starověkém Římě soustřeďovali svou vládu nad Římem, původně voleni lidem a od dob vlády římského císaře Caesara jmenováni římskými imperátory, měli ve svém štítě heslo "Salus hei publicae supraema lex esto". Často to znamená, že "Blaho města buď nejvyšším zákonem". Správu města vedli tak, aby město sloužilo prospěchu lidu, aby rostlo a vzkvétalo. Stalo se věčným. Když byl před čtyřmi lety v polistopadové době zvolen rakvický starosta, aniž si byl vědom, co před více než dvěma tisíci lety bylo cílem vládců Říma, dal si za cíl usilovnou práci budovat, rozmnožovat to, co dědové zachovali, jak to měl ve svém programu i František Ladislav Rieger, vůdce českého národa. Když se starosta ujal starostenství, věděl, že ho čeká nejen nelehký boj, ale i nevděk a často i nepochopení a zlá vůle některých občanů. Prosto se dal do práce s úsilím a vůlí jemu vlastní. Věděl, že chuť k práci je pomůckou k úspěchu, vytrvalost druhou. Byl si vědom toho, že právě vytrvalost a soustavnost může vést k cíli, neboť jak praví staré římské rčení "Gutta cavat lapdem non vi set saepe catendo", že kapka hlodá kámen ne silou, ale častým kapáním. Vyzbrojen touto vůlí se dal do práce. Nebylo to lehké. Postupně jak sám pronikal změtí překážek, se začaly projevovat výsledky jeho úsilí. Projevovalo se to v růstu sítě cest, plynofikací obce, dostavbou čistíčky, kanalizací, opatřeními na poli zlepšování ekologie krajiny. Dnes již není tajemstvím, že právě na úseku zlepšování ochrany krajiny se Rakvice dostaly do čela obcí, které se zasloužily o zlepšování životního prostředí našeho kraje.

Je obecně známo, že každý člověk, každá komunita, obec nebo město jsou hodnoceny podle svého vzhledu. A starosta i jako výtvarník věděl, že je třeba dát obci i po stránce architektonické důstojnou tvář. Věděl, že je nutno věnovat pozornost dominantám obce, a to kostelu, veřejným budovám, památkám a i místu posledního odpočinku

občanů. A tu právě narážel na nepochopení některých občanů, kteří se z počátku neuvědomovali právě Riegrovo heslo, že je třeba usilovnou prací především zachovat a rozmnožovat to, co nám dědové zanechali. Nepochopení vyvěralo právě z toho, že starosta se "nehnal do řečí, ale pospíchal do práce", jak to vyjádřil jeden z největších římských filosofů Konfucius, který vyslovil před více než dvěma a půl tisíci lety památnou větu: "Šlechtný se nežene do řečí, ale pospíchal do práce". Starosta se nepropagoval, ale jak postupně začala růst díla, objevovaly se výsledky, začali i pochybovači chápat jeho úsilí, záměry a cíle. Jakými úskalími bylo nutno projít, aby bylo dosaženo toho všeho, čeho bylo dosaženo, vědí jen ti, kteří znají mašinerii administrativy. Nelze však přehlédnout ani jeho úsilí zajistit, aby se v obci rozvíjelo podnikání, aby nezaměstnanost byla minimální. To všechno vyžadovalo každodenní lopotnou práci, mnohá sebezapření, neboť překážky, které bylo nutno překonat k dosažení předsevzatých cílů byly mimořádné.

V Rakvickém zpravodaji bylo shrnuto, co bylo vykonáno. Prostě řečeno, chce-li člověk uskutečnit své sny, své cíle, chce-li prospět věci veřejné, musí mít vůli, odvahu, musí věc provést i na úkor vlastního pohodlí, přes nepochopení, byť jen počáteční. Musí vědomě a cílevědomě prosazovat cíle prospěšné celku. Tak dosáhne dobrých výsledků a nutně pak pocítí vnitřní uspokojení z dobře vykonané práce. Platí to i v tomto případě. Učitel národů Jan Ámos Komenský řekl, že "každá práce vyžaduje celého člověka". A starosta se své práci pro obec věnoval cele. Tento medajlonek je obrázkem dnes už bývalého starosty. Tak jsem ho v jeho čtyřleté práci pro obec a její občany viděl já. Někdo s tím nebude souhlasit. Nemusí. Ale já jsem tak viděl Frantu Zacha, starostu obce Rakvice v letech 1990 až 1994.

Dr. Hubert Režný

Školství v Rakvicích

pokračování

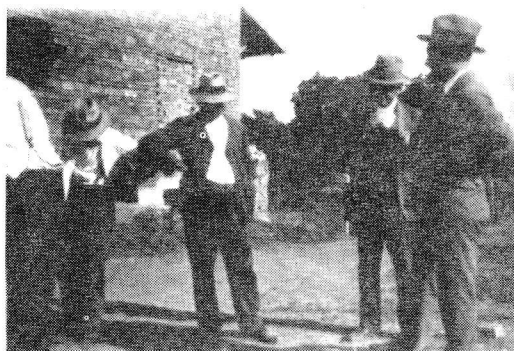
Růst počtu učitelů byl důsledkem růstu počtu žáků v Rakvicích. Proto v této době opět s plnou vážností ožívá potřeba zřízení měšťanské školy v Rakvicích. O této skutečnosti bylo v Rakvicích uvažováno ihned po první světové válce, a to již v letech 1919 až 1923. Šlo však jen o úvahy více méně bez konkrétního záměru zřídit měšťanskou školu. Jediné, co bylo uskutečněno bylo to, že podle návrhu předsedy místní školní rady Karla Nečase (pekař z domu čp. 141), bylo představenstvo obce upozorněno, aby při parcelaci bývalých císařských statků (Syndikátu) byl pro stavbu budoucí měšťanské školy vyžádán pozemek Po Koziperky, kde by v budoucnosti byla postavena měšťanská škola. Tento podnět obecní zastupitelstvo v roce 1923 realizovalo. O zřízení měšťanské školy v Rakvicích a o postavení potřebné budovy se začalo jednat po skončení školního roku 1927/1928. Při inspekci obecní školy v Rakvicích dne 27. února 1928 souhlasil okresní školní inspektor Oswald Baráček s potřebou zřídit měšťanskou školu v Rakvicích a slíbil podporu okresní školní rady. V inspekční zprávě ze dne 29. března 1929 výslovně uvedl: "Povzbuzujeme místní činitele, aby

v činnosti neochabovali, dokud nebude národní školství v Rakvicích vybudováno v rozsahu, přiměřené významu obce a počtu žactva. Konečným cílem musí být účelná školní novostavba a zřízení školy měšťanské."

Po této výzvě bylo správou školy, vedené správcem školy Bohumilem Horňanským, sestaveno memorandum, které jako usnesení učitelského sboru bylo předloženo okresnímu školnímu výboru v Hustopečích. Tento výbor zaslal memorandum místní školní radě a obecnímu zastupitelstvu v Rakvicích k vyjádření. V květnu 1929 oba orgány souhlasily s návrhem zřídit měšťanskou školu a požádaly příslušné úřady o povolení zřízení měšťanské školy v Rakvicích. Očekávalo se, že zemský výbor i zemská školní rada v Brně dá souhlas ke zřízení měšťanské školy v Rakvicích. Obecní zastupitelstvo v Rakvicích spolu se správou školy podávalo mezitím potřebné doklady nutné pro výstavbu budovy školy. Město Podivín však podalo Zemskému výboru v Brně žádost, aby nebylo zřízeno měšťanské školy v Rakvicích povoleno. Důvody této žádosti nejsou ani ve školní kronice měšťanské školy v Rakvicích ani v obecní kronice zaznamenány.

Dá se předpokládat, že nešlo o věcné důvody, nýbrž důvody, či spíše obavy města Podivín, že to pro něj bude znamenat újmy hospodářské a nedostatek žactva v tamější měšťanské škole. O námitkách Podivína bylo jednáno na obou obecních úřadech několikrát. Dokonce byla společná jednání i za účasti zástupců okresních školních výborů Hustopeče a Hodonína, a to v prosinci roku 1929. Dohody však nebylo dosaženo. Po dalších jednáních Zemské školní rady v Brně z února 1930 byl vysloven souhlas se zřízením stavby o jeden rok. Projednávání stavby budovy školy se neobešlo bez sporů v samotném obecním zastupitelstvu. Dochovaly se zprávy, že spory byly někde řešeny fyzickými argumenty - fackami. Nakonec však došlo ke shodě a v roce 1930 bylo zadáno zhotovení plánů, rozpočtů, rozpisů řemeslných prací. K vypsání stavby pak došlo v červnu 1931. V červenci tohoto roku zadalo obecní zastupitelstvo stavbu staviteli Františku Němečkovi z Poštorné a zednickému mistru Františku Koželuhovi z Podivína. 27. července 1931 bylo překročeno ke stavbě.

Abyste stavba byla finančně zajištěna, bylo nutno zajistit finanční úvěr, který představoval částku více než 200 000,- Kč. Odpovědnost za postavení školy měli a řídicími pracemi byli pověřeni za obec starosta obce František Suchyňa (čp. 255) do 1931 a od listopadu nově zvolený starosta František Kamenský (čp. 109), dále předseda místní školní rady Karel Nečas (čp. 141) a správce obecní školy učitel Bohumil Horňanský. Hrubá stavba nové školy byla provedena do 6. ledna 1932 a úplná dostavba, včetně zařízení byla provedena do 15. srpna 1932.

Nelze v souvislosti se stavbou budovy měšťanské školy v Rakvicích připomenout, že stavba školy se stala věcí všech

občanů. Její vybudování si vyžádalo na občanech značné peněžní náklady, sami pak pomáhali při výstavbě pomocnými pracemi. Byli si vědomi, že jde o stánek vzdělanosti jejich dětí. V zápisu kroniky měšťanské školy se dočteme, že "pro budoucnost Rakvic bylo vykonáno velmi mnoho". Je si však třeba připomenout, že zřízení měšťanské školy v Rakvicích bylo schváleno v únoru 1930 a první školní rok začal již v září 1931, avšak stavba školy byla dokončena v srpnu 1932. Musela být proto učiněna opatření, jak zajistit vyučování před postavením nové budovy měšťanské školy. Vyučování na měšťanské škole začalo 1. září 1931. Do 1. třídy se přihlásilo 52 žáků. Z toho 26 chlapců a 26 dívek. Ale na tuto nově otevřenou třídu nebyly dosazeny nové učitelské síly. Vyučovaly proto všechny předměty v 1. třídě měšťanské školy učitelé obecní školy. Byli to správce školy Bohumil Horňanský, učitelé Jaroslav Veselý, Jaroslava Zelená, Marie Bednaříková, Ludmila Volavá, konsistorní rada Jan Spurný, Dr. Řičan, který vyučoval náboženství českobratrské-evangelické. Těžiště vyučovacího procesu prakticky leželo na B. Horňanském a Jaroslavu Veselém, z nichž první vedle správy obecní školy vyučoval občanské nauce a výchově, zeměpisu, dějepisu, krasopisu a ruční práce. Učitel Jaroslav Veselý vedle třídnictví vyučoval jazyk vyučovací, přírodopis, přírozpyt, počty, měřičtí a rýsování, kreslení, tělesnou výchovu a zpěv. Jaroslava Zelená měla tělesnou výchovu děvčat. Marie Bednaříková vyučovala němčinu a Ludmila Volavá měla ženské ruční práce a domácí nauku, náboženství pak oba uvedení kněží.

V nové budově měšťanské školy začalo vyučování ve školním roce 1932/1933, a to 1. září 1932. Nová budova byla otevřena veřejnou slavností a předána svému účelu. Klíče od stavitele Němečka slavnostě převzali: starosta obce František Kamenský, předseda místní školní rady Karel Nečas a správce školy Bohumil Horňanský dne 11. září s příslušnými projevy, v nichž byly vzpomenuy překážky, problémy, starosti i nadšení Rakvicanů. V této době už byly v měšťanské škole dvě třídy, a to 1. a, jejímž učitelem byl odborný učitel František Jerson, 1. b, jejímž třídním učitelem byl odborný učitel Jaroslav Veselý a 2. třída, již jako třídní učitel vedl Štěpán Mátl. Teprve před počátkem školního roku 1933/1934, a to 1. července 1933, byl dekretem Zemské školní rady v Brně ustanoven ředitelem měšťanské školy v Rakvicích František Hadaš. To na měšťanské škole začal třetí ročník a škola měla pět tříd s celkovým počtem 151 žáků.

Učitelství sbor měl 9 členů. Ředitelem byl František Hadaš, učitelé František Jerson, Štěpán Mátl, Jaroslav Veselý, František Zelený, Marie Lemperová, Jan Pivoda, Ludmila Volavá a náboženství vyučovali římsko-katolické konsistorní rada Jan Spurný a náboženství českobratrské evangelické dr. Řičan.

JUDr. Hubert Režný

Proměny

Sváteční odívání Rakvičanů

pokračování

Sukně byly dvojího druhu, a to sukně svrchní, ty určovaly vzhled slavnostního oblečení a sukně spodní, jak jsme už uvedli, škrobenice. Starodávné sukně se nazývaly valisky, grumašky, turecké, soukenice, bavlnky, moldonice, a to podle druhů látek. Děvčata od 14 let nosila sukně bavlnky s jedním červeným štráfem. Čím byla děvčata starší, tím byl tento štráf širší. Nejvzácnější sukně byly ty, které měly po obou stranách červeného štráfu zelené štráfečky.

Ke konci 19. století uvedené druhy sukní byly nahrazeny sukňemi z látky kašmírové, štofové, listrové, polohedvábné, sametové, z atlasu, harasu, hedvábí. Byly barev modré, zelené, z červeného sukna, z mušelínu atd. Všechny byly nepratečné. Byly však všechny "naharvankované". Každá dívka i žena musela mít sukní zvanou bavlnka a soukenice a také několik černých soukenic. Sukně byly lemovány žlutou pentlí. Později ke žluté přidávaly červenou nebo zelenou pentli a vypustily kousek "plechu", takže lemůvka sukně byla trojí barvy. Zcela vyjíměčně, po vzoru jiných obcí nahrazovaly lemůvku a lemovaly sukně sametem anebo přišívaly nad lemůvku pentli širokou a z obou stran krepiny a krajky nebo zlaté a stříbrné dracíny.

Pod vrchní sukní byly bílé sukně, nazývané spodničky - škrobenice. Těch měla děvčata na sobě sedm až osm. Některé i více. Spodničky byly naškrobeny vařeným bramborovým škrobem a nažehleny. Každou z těchto sukní bylo trochu vidět. Při každém kroku se sukně pohupovaly. Dívčím to velmi svědčilo.

Další částí oděvu Rakvičanek byly kacabaje. Kacabaje byly původně bílé. Šlo o ženský kabátek s rukávy. Později byly kacabaje ponejvíce sametové, atlasové, hedvábné nebo flanelové. Přední část kacabaje a její vrch, stejně jako rukávy byly lemovány hedvábím s kraječkama a byly vyzdobeny zlatými drčůny. Bohatá výzdoba svátečních kacabají určovala míru bohatosti její nositelky. Zapínala se 14 až 18 knoflíky. Obršlák zakrýval celou horní část kacabaje.

Nejzdobnější bylo sváteční odívání stárek, družek a nevěst. Stárka stejně jako stárek a všichni chlapi a děvčata museli mít od hlavy k patě všechno nové a poprvé na sobě. Stárky musely mít dvoje nové šaty. Vedle toho musely mít stárky věnec a kotůč. Kotůč, který nahradil dříve nošené věnce uměla udělat jedna až dvě ženy z vesnice. Podle dochovaných zpráv potřebovala stárka asi 25 loktů širokých pentlí a 4 lokte úzkých. Také nasazování kotůčů umělo jen několik žen ze vsi. (Zobrazení bylo v č. 3/1994 Rakvíckého zpravodaje). I družky na svatbu stejně jako nevěsty byly vždy nastrojené. Na hlavě měly věnce, později kotůče. Tyto byly nazdobeny přebohatě. Rukávce, jak už byly posány výše, měly široké obršláky a rukávce platysové podvázané barevnejma taclý.

Zpravidla měly vrchní sukni ze sametu, plyše, hedvábí nebo atlasu a pod ní několik škrobenic. Fěrtoch pak byl z hedvábí, náležitě nakulmovaný a jeho okraj poutal pozornost. Úměrně vystrojení stárkám, družkám a nevěstám byli stárci, mládenci a ženiši. Jejich nejvýraznější ozdobou byly klobouky (húšeňáky). Na nich měl ženich voničku z romarýnu a "skříbek", stárek měl voničku se zrcadýlky (umělou) a mládenci měli jen rozmarýny. Ženich nebo stárek měli na vestě připjaté pantle. Mládenci měli buď již fialovočerné vázanky, nebo u krku připjaté bílé šátky. Všichni měli holínkové boty. Vesty již měli zapínány čamarovými šňůrami a čamarovými knoflíčky. Kromě ženicha měli všichni kosárky. Zastavme se teď u kapesníků, nazývaných též šnuptychly. Naty se velmi drželo, pro sebe a pro své chlapce je vyšívala děvčata. Byly to bílé kapesníky z perkálové látky. Chlapci si je připínali na vesty a děvčata je nosila v ruce.

Zimní odívání dívek a žen bylo doplněné ženskými kožíšky. Šlo o kožíšek, který měl krátké pásání. Byly vyšívány a lemované liščinou. Byly poměrně drahé. Proto byly postupně nahrazeny vlnáky, které byly ze sukna nebo pletené, domácí vyrobené a vyšívány, stejně jako vlnáčky, které ženy v zimě nosily, byly opatřeny třásněmi.

Jakmile se mládenec oženil nebo dívka vdala, jakoby zdobnost jejich oděvů dostala ráz vážnosti, důstojnosti. Z košil téměř vymizelo vyšívání, vesty byly až ke krku opatřeny řadou poutek z papulírky-čamarové šňůrky a z téhož materiálu i knoflíky. Tvarem i vzhledem téměř stejné jako vesty pánské. Pod vestou pak byl u krku uvázan hedvábný šátek podobný široké vázance s pruhy barvy fialové a černé, případně se

zeleným krajem. U vdaných žen byla nošena kordula jen při opravdových slavnostních chvílích. Převládalo nošení slavnostní kacabaje ze sukna, s lemováním jak bylo uvedeno výše. Ale při určité jednotnosti nebo zdobnosti odívání ženáčů a vdaných žen bylo patrno, kdo byl bohatý sedlák a kdo domkař nebo podsedník. Podsedník například měl u krku na límečku košile tenkou jednoduchou šátku (vázanku), košili bílou nezdobenou, u vesty měl zapínání čamarové a na vestě dvě kapsičky. kabát měl rovněž čamarové zapínání nahoře revesy. Devět zapínání a vedle něho po obou stranách kabátu po 11 čamarových knoflíčích a na pravé straně kabátu dvě kapsy nad sebou a na levé straně jedna kapsa, soukenné gatě a holínkové boty. Jeho žena pak měla na hlavě sametový vyšíváný šátek s třásněmi, obršlák a kacabaju lemovanou a ozdobenou, v ruce s nezbytným kapesníkem-šnuptychlem. Horní sukni měla rovněž sametovou, květovanou, fěrtoch a bombíkové šněrovací střevíce. Sukně a fěrtoch byly do poloviny lýtek.

Odění bohatého sedláka "souseda", zpravidla pololánika bylo z drahého tmavého sukna, u košile byla u krku uvázaná šátka (vázanka) široká z tmavého hedvábí, ukončená třásněmi tmavější barvy. Do vázanky byla zpíchnuta zpravidla zlatá rozeta. Zapínání vesty bylo čamarové. V kapsičkách vesty byly vloženy hodinky se zlatým řetízem, který byl zastrčen do čamarové dírky vesty. Kabát takového souseda měl také čamarové zapínání. Rukávy byly ke konci zúženy lemůvkou, která měla našitu zvláštní šňůru, která lemůvku zdobila.

Jen v rané době rakvického kroje nosili muži kožichy dlouhé až po paty. Kožichy si však mohli dovolit nosit jen pololánici, a to ani ne všichni. Ostatní měli bílé haleny, také dlouhé až po paty. Tyto byly v posledních desetiletích minulého století nahrazeny soukennými kabáty podšitými kožešinou. Poněvadž i tyto kožichy byly poměrně drahé, začali muži nosit soukenné kabáty. Tyto byly opatřovány vatovými vložkami a byly jen asi do půli stehen a měly dvojí kapsy šité šikmo i rovně, abys i do nich mohli pohodlně dávat ruce. Zdobeny nebyly.

Kroj začal v Rakvicích po první světové válce ustupovat. Mládež se "popanšťovala". Kroje se držely především ženy. Dodnes jsou u nás ženy, které od kroje neupustily.

V posledních desítkách let však se stalo módou znovu nosit kroje aspoň o hodech a svátcích. Došlo k jakési renezanci, obnovování krojů. O tom, jaký kraj šít a nosit se vedly spory. U žen to bylo jasné. U nich se zachoval v podstatě původní kraj s určitými vývojovými odchylkami. U mládeže mužské šlo o to, zda nosit žlutice s původními částmi (kordule, marinky, atd.), či zda soukenné vesty, kabáty, kalhoty. Nakonec zvítězil směr prosazující původní kraj - ne však v jeho původní podobě, ne kordule, marinky, ale soukenné vesty, košile různě vyšíváné, húšeňáky, ne vždy holinkové boty rakvického vzoru, ale různě zdobené nebo převzaté slovácké. Je potěšitelné, že k renezanci došlo. Kroje užíváné a nošené jen na hody nebo při jiných významných slavnostech, připomínají z našeho pohledu vzdálené selství, hlášení se ke starým tradicím a jejich zašlé slávě.

JUDr. Hubert Režný
Ilustrace: František Zach

RAKVICKÉ POSTAVY, POSTAVIČKY A FIGURKY

Strýc Cyril

Strýca Cyrila jsem poprvé blíže poznal jako brigádník JZD při stohování slámy. Jeho zvláštní jednání mě od začátku udivilo a rozesmálo. "Chlapče, půjč mně tvoje vidle," povídají. "No jo, to seti to dělá, vždyť ony házou samy". A postupně si strýc vyměnili vidle všech brigádníků i všechna místa na stohu, až se nakonec vrátili na svoje původní místo a se svými vidlami, které nakonec označili za nejlepší.

Strýc Cyril měl v mládí těžký úraz a jeho následkem bylo, že se všemu dětsky divili, jednali často nelogicky a tím vyvolávali všeobecné veselí. Ale nikomu neublížili, byli dobrým člověkem a lidé si o nich vyprávěli veselé příběhy. Bylo by jich na celou knihu ...

... Jednou volali na sousedku tetičku "Zámečnickovou": "Julko, pojď sem, musím ti něco důležitého říct". Když se tetička prodraly v humně přes kopřivy a různé harampádí až k plotu, povídají Cyril: "A nevíš kolik je hodin?" Ve druhém případě, když vylákali tetičku k plotu, řekli: "A víš co, Julko, já to radši obejdu" a šli dokola vratama. Jednou, když hodně napršelo, stála Cyrilovi v humně voda. Cyril nelenili, vykopali příkopku a pustili vodu k Zámečnickom. Strýc Jožka Zámečnick (nazývaný tak dle svého řemesla) byli klidný a uvážlivý člověk, protože jinak by museli Cyrila uškrtit. A povídali: "Ná, Cyrile, co blázníš". A Cyril s klidem na to: "Ná, Jožko, já se ti divím, že se divíš. Vždyť uznej, že tej vodě je úplně jedno, kde stojí". Tej vodě to bylo skutečně jedno, ale nebylo to jedno strejcovi Zámečnickovi. Ale že byli dobrák, mávli nad Cyrilem rukou a srdečně se jeho zdůvodnění zasmáli. Takového souseda si zabít by bylo škoda.

Všeobecně je známý případ jak Cyril vylákali chlapy na hůru, kde vyskakovali, aby zjistili, zda lze barák postavit na štok. Nejvíce srandy nadělali Cyril při zájezdech po světě. Z Jugoslávie poslali pohled tohoto znění: "Všichni jsme živí a zdraví až na Böhmku." Chudák tetička Böhmová, litoval jich každý, kdo se od Cyrila o tragické zprávě dověděl a rodina žila ve strachu, co se stalo. Až po návratu zájezdu se zjistilo, že tetička měly na zádech puchýře od slunka a že se jim na zájezdu líbilo.

Když jsme jeli do Ruska, strašili chlapi Cyrila přísností zdejšího režimu a že ho zde určitě zavřou, protože vždycky něco vyvede. "Máš se napsat ze Sibiře Evě (manželka Cyrila)", dodávali. Cyrila dostrašili a ten se mě chodili na všechno ptát, protože jsem byl vedoucím zájezdu. V Užhorodě za mnou doběhli a povídají: "A může se, chlapče, v Rusku scať u stroma?" Hned jsem jich poslal do nejbližšího křoví a strýcovi se viditelně ulevilo.

Při cestě zpátky jsme se chtěli podívat na skokanské můstky v Tatrách, ale byla taková mlha, že jsme nic neviděli. Cyril dostali v mlze strach a volali na řidiče: "Kamile, ať s nama nefukneš nekde do moře". Abych jich uklidnil, říkám: "Strejcu, tady není moře, jsme v Tatrách". A oni na to: "A jak to můžeš, chlapče, vědět, vždyť není na krok vidět".

Když jsme jeli do NDR, celou cestu jsem jich učil poručit se pivo německy. Pořád to pletli, až při návratu si u Máchovského jezera poručili zwei Bier. Že jsme už dávno doma, si nestačili všimnout. Na hranicích s NDR si chtěli Cyril koupit na celnici naše pivo, ale pustili se omylem do Německa. Na hranici jich zastavil po zuby ozbrojený voják a lámanou češtinou se zeptal: "Co si pšejete?" Strejce Cyril ho dvakrát obešli a pak

mu zakřičeli do ucha: "Pivo". Voják smíchy málem upadl a poslal Cyrila zurůck.

V Roztoku jsme bydleli ve výškovém hotelu. Krátce po příjezdu za mnou přiběhli strýc Ferbar a celý bez sebe oznamovali, že jim někdo ukradl kufr. Řekl jsem jim, že všechny ubytuju a pak že půjdeme spolu na místní policii. Když jsem vyjel do 8. patra, strýc Cyril tu běhali s cizím kufrkem a každého se ptali, čím to je. "Proboha, strejcu, ná kde jste ho vzali," ptám se. "No víš, chlapče," odpověděli Cyril, "jel jsem výtahem a nikdo jinej nejel, tož aby to nejelo na prázdno, tak jsem vzal nečí kufr." Samozřejmě to byl ten Ferbar a ten z toho byli na mrtvici a už měli obavy, že stráví týden bez pyžama a v jedných šatech. A už taky stačili nadávat, jak ty potvory německý kradu.

Na tento zájezd Cyril mále nejeli. Koupili pařák, zaplatili přípojku a když jsem vybíral, tak neměli peníze. Bez nich by to ale nebylo ono, taj jsem jim poradil, aby jim zájezd zaplatila jejich Eva. Cyril se rozzářil a povídají: "Tož běž za ňu a kdyby ti tvrdila, že peníze nemá, řekni, že jich má v tom porculánovém hrnkuv kredenci." Tetička byly hodná, zaplatily, strýc jeli a bylo veselo ...

Když zestárnete či onemocníte, začnete vidět všechno jinak. Vážíte si každého, kdo vás rozesmál a obohatil něčím šťavnatě lidským. I já si teď říkám, že bez strýca Cyrila by byl můj život chudší a rád na něho vzpomínám ...

Rost'a Obhlídal

Víte, čím krmit ptáčky?

Nádherně zbarvené listí ze stromů již opadlo a pohled na teploměr nám s jistotou říká, že se neodvratně blíží zima. Pro někoho může být zdrojem radosti, jinému může přinést strádání. Mezi ty strádající patří i naši opeření přátelé, kteří nás zejména na jaře těšili svým zpěvem, a kteří v chladném zimním období potřebují naši pomoc. Nabízíme Vám proto několik rad a základních pravidel, jak krmit naše přezimující ptactvo.

Především je zásadně krmíme kvalitní potravou. Rozhodně by to tedy neměl být způsob, jak se zbavit kuchyňských zbytků nebo plesnivějícího chleba. Krmítko může být jakéhokoliv tvaru a velikosti, z plastů, plechové nebo klasické dřevěné, dbáme pouze na to, aby vletový otvor neměl ostré hrany, případně trčící hroty hřebíků. Stříšku zhotovíme dostatečně velkou, abychom potravu chránili před sněhem a deštěm. Krmítko samotné umístíme na volném prostranství alespoň 1,5 m nad zemí, nejlépe 3-4 m od nejbližších keřů a stromů, čímž znemožníme lov toulavým kočkám, které se v místech zvýšeného výskytu ptáků rády zdržují.

Potravu dáme do krmítka v takovém množství a stavu, aby neplesnivěla a nehnila a z hygienických důvodů provádíme také pravidelnou kontrolu a úklid krmítka a jeho okolí. Ptáky zásadně nekrmíme chlebem, uzeninami, slanými potravinami, suchými těstovinami ani kynutými výrobky. Z naší kuchyně můžeme ke krmení použít

strouhanou housku, zbylé vařené brambory, kousky masa, na plátky nakrájený lůj, vnitřní sádlo nebo pokrmový tuk (LUKANA). Z přírodních zdrojů podáváme jakákoliv semena nebo plody, pokud nebyly chemicky ošetřeny. Vhodné je použít tzv. zadinu, tj. semena plevelů a trav, která zůstávají po vymláčení obilí a kterou snadno seženeme v každém statku nebo zemědělském družstvu.

Protože jsou však i ptáci vybíraví a nemusí vzít za vděk vším, co mu nabídnete, předkládáme vám jídelníček nejčastějších zimních hostů na krmítku:

Kosi, kvíčaly a brkoslavi se živí převážně bobulemi ptačího zobu, kaliny, černého bezu, jeřabin, případně plody hrušek a jablek. **Sýkory** mají v oblíbené mimo loje a tučných semínek slunečnice, semence a máku také drcené ořechy, vrbici a hrdličky zahradní určitě nepohrdnou pšenicí, ovsem nebo strouhanou houskou. Pro **zvonky, pěnkavy a strnady** je nejvhodnější již zmíněná zadina. Hmyzožravým ptákům jako jsou **šoupálci, mlynářiči, stržílčiči nebo králíčci** se nejvíce zavděčíme tzv. tukovým žírem, který se skládá z hovězího nebo skopového loje, drcených slunečnicových semen, máku, mletých ořechů a strouhanky. Vše smícháme s rozpuštěným (**nikoli přepáleným!**) lojem a do této směsi máčíme jehličnaté větvičky, případně směs vyléváme do kelímků nebo květináčů, v jejichž dně provlečeme drát a podobně jako zvoneček zavěsíme na vyhlédnuté místo.

Je pochopitelné, že čím pestřejší jídelníček nabídnete, tím více druhů vás bude navštěvovat a takové vkusně zhotovené krmítko se štěbetajícími ptáky, je nejen vhodným doplňkem zimní zahrady, ale i příjemným oživením šedivých městských balkonů. **A pokud byste chtěli našim opeřencům pomoci také na jaře, v době hnízdění, napište si na adresu naší společnosti pro ochranu ptactva. Rádi všem milovníkům ptáků zašleme zdarma jednoduchý návod na výrobu ptačích budek a další materiály k ochraně ptactva.**

Moravský ornitologický spolek
P. O. Box 65
750 65 Pířerov 2

Sypeme ptáčkům

*Lehký opar snáší se nad krajinou,
podvečer k nám přichází tiše.
Krajina dostává podobu jinou
když na ni vzduch mrazivě dýše.*

*Ptáci už dávno odletěli,
opustili svá hnízda, a taky nás.
Snad dříve než my to věděli,
že nastal pro ně loučení čas.*

*Těm, kterým je určeno v zimě zůstat s námi,
jistě přiletí zkřehlí i před náš dům.
Snad nezůstanou opuštěni, sami ...*

Vážné události roku minulého

- Jako každý rok, tak i ten minulý, pořádali myslivci střeleckou soutěž na asfaltové holuby. Dvacet myslivců se snažilo získat cennou trofej nejlepšího střelce, však nikomu se nepodařilo překonat přesnou střelbu Tomáše Horáčka, který s přehledem zvítězil. Za ženy startující Jiřinka Filípková, i když byla jediná, vítězství si plně zasloužila.

- V minulém roce se nám tu vyrojilo velké množství vos. Tito nepřijemní bodavci, nejen že škodili ovoci, ale rozdávali žihadla lidskému pokolení bez ohledu na věk, příslušnost či pohlaví. Podle rakvíckého průzkumu byl nejvíce postižen rodák z vrchního konce. Devět žihadel mu tyto potvory vbodly do jeho stepilé hlavy během jedné minuty. Život mu na poslední chvíli zachránila místní doktorka vbodnutím dvou velkých injekcí. Že to chudák vydržel.
- Víte, jak se dívá husa na letadlo? Tak nějak 14. října pokukovali rakvíčtí občané po dvanácti velkých, pestrých balónech vznášejících se nad Rakvicemi. Z košů, zavěšených pod balóny zdravili nás lidé, kteří přiletěli z Prahy na pozvání Karla Průdka (vedle bývalého pekaře Kociána), aby okusili burčáku přímo u zdroje. Prý se jim tu moc líbilo, příští rok přiletí zase, proto v době burčáku pozavírejte slepice, aby se nepoplašily a dobře nesly.

- Loňské léto se vydařilo hlavně školákům. Bylo to nejteplejší léto tohoto století, a proto chladivých vod našich rybníků využívali nejen ti mladí, ale i ti dřívě narození. I přes lidmi přeplněné vodní hladiny rybáři nenechali spát svůj "vercajk" a tak se dál dostávaly na stoly milovníků rybích specialit štiky, amuři, tolstolobici, boleni a také sumci.

Laďa Zlámal, ač nerybář, zasekával sumce na Trávníkách, když se majitel udice Staňa Peš právě věnoval pod hladinou zaseknutému háčku souseda Zdeňka Chrástka. Laďa Zlámal, čím rychleji otočil klíčkou navijáku, tím více se divil, že se mu struna nenavíjí, ale odvíjí, a to co je na konci této struny se neustále vzdaluje. Staňa Peš jak vystrčil hlavu nad hladinu, okamžitě odhadl situaci neuvěřitelně rychle. Jaktvrdí očiti svědkové, prý se země nedotýkal a na těch deset metrů to byl určitě světový rekord. Úlovek stál za to. Přes metr dlouhý sumec byl o centimetr větší jak majitel udice, ale zase tolik nevážil.

- Víte, co je to výskočka? Krátké vysvětlení pro nevzdělance. Je to první tekutina vytékající při pálení kofalky. Ta se nepije, neboť obsahuje těžké kovy, hlavně metylalkohol a po něm se slepne a blbne, je to však velmi dobré mazání na revmatismem zasažené pohybové ústrojí. Jeden hospodář v Rakvicích si ji odléval stranou, ale ne proto, aby ji používal na mazání kolem a kotníků, ale proto, aby ji nalil do letošního vína s úmyslem zkvalitnit rakvícké hody. Padesát litrů výskočkového vína chce zadarmo věnovat stárkům, aby dobře výskali, skákali a verbovali. Nedej Bože, aby se mu to podařilo.
- Jeden Rakvíčák asi před deseti lety si pod "kůň" postavil pres na víno a tak mu tam stojí dodnes. Jeho vysvětlení je jednoduché a logické. "Ženský v sobě nemají ani špetku rozumu a fantazie. Úplně zbytečně se dřú. Když se nám polámal "krutič" a peníze na nové nebyly, kdo by musel krútit prádlo? Samozřejmě já. A to teda né. Postavil sem pres, prádlo v něm stahnu, nejaké deň nechám odkapat a je to aj vyžehlený. Pres se pořád čistí a je pořád připravený na vinobraní a mně zbývá čas na iný důležitější věci."
- "Tak teho bohdá nebude, aby si pořadnej rybář musel kupovat na vánoce kapra," zabručel si jeden rakvícký rybář jedno předvánoční ráno, sbalil udici a vydal se do Jezer. I když ten den byla hustá mlha, že ji mohl nožem krájet, na dva metry nebylo vidět, nic ho nemohlo odradit, byl si svým úspěchem naprosto jist. Spokojeně nadhodil udici a čekal. Zkušený rybář nepotřebuje vidět na splávku, stačí mu cit pro "hůlku", někteří používají na konci prutu zvoneček, nebo u sebe mají v noci blikající žárovečku. když po desáté hodině se mlha začala rozestupovat a konečně se objevila hladina rybníka, tu překvapený rybář zjistil, že vlnky rybníka se nepohrávají se splávkem jeho udice, ale ten smutně leží i s návnadou na tenkém ledě potaženém po celé hladině rybníka. Zaklel tento muž až se vysoké teploty zachvěly a šel si stoupnout do místného Univerzálu do fronty na vánočního kapra.

Zdeněk Pohl

V Rakvicích

*Ach, víno, víno, polaskej náš zrak
pohľad hrdlo a v duši zasej mír.*

*Vylétni z hrudi jak k nebesům pták
psíničko veselá, písničko naše.*

*Zavítej do zahrad, do polí se vznes
rozezvuč tóny našeho kraje.*

*Když barvami pestrými se louka rozehraje
a dvojhlasem dívčím zaplní se sad,
tu z vinice mužsky sbor o vojně zpívá
v úžasu u cesty zůstávám stát.*

*Stmívá se, klekání pomalu odeznívá-
tisíc let kdybych žil, tady bych žil rád.*

Zdeněk Pohl

Poděkování

Jménem dětí první třídy a jejich rodičů děkuji manželům Neuvirtovým za sponzorský finanční příspěvek 3 000 Kč.

Část těchto finančních prostředků byla již využita na kulturní akce (Národní divadlo v Brně, kouzelník) a drobné dárky pro děti.

třídní učitelka
Miroslava Šubíková

Společenská kronika

Sňatek uzavřeli:

Vlastimil Straka	- Milena Zlámalová
Jindřich Štěpina	- Dana Meszárošová
Čtibor Pohanka	- Hana Ludvíková
Radim Moravec	- Jana Kalužová
František Zapletal	- Barbora Nachtigalová
Věroslav Peš	- Alena Filípková

Láska je jeden plamen, jímž se dvě srdce rozhoří.

Narozené děti:

Šmídová Magdalena	čp. 468
Moudrý Miroslav	337
Rajjová Martina	581
Jílková Johana	637
Tesárková Adriana	162
Boháčková Kristýna	653
Rampáčková Eliška	653

Největší krása je v dětských očích.

Blahopřání k jubileu:

Dne 6. prosince to bylo 50 let, kdy nastoupili společnou životní cestu manželé

Hedvika a Oldřich Krúzovi.

Redakční rada RZ Vám přeje, ať zdraví a dobrá pohoda Vás provází po všechen další čas společného života.

Zemřel:

Milan Horáček

ve věku 54 let

Věčný spánek beze snů, věčná noc bez svitu hvězd.

Občané 80 a víceletí

80 let	Herzánová Františka Hrdinová Krista Hřibová Josefa Jílková Františka	Kamenská Františka Průdek František Průdek Jaroslav Rampáček Jaroslav
81 let	Blažek Karel Foukalová Marie Kamenský Miloslav	Burianová Adéla Kamenská Marie Minaříková Vlasta
82 let	Hajdová Františka Strýčková Ludmila	Hrdinová Hedvika Stehlíková Hedvika
83 let	Hanáčková Markéta Malinová Marie Machačová Anežka Filípek Oldřich Richter Ladislav	Cichrová Anděla Kamenská Cecilie Vajbarová Adéla Průdková Žofie Nečas Antonín
84 let	Bednaříková Božena Nečasová Marie Herzánová Žofie	Ferbar Antonín Pohanková Růžena
85 let	Průdková Anežka JUDr. Režný Hubert	Režná Eva
86 let	Machačová Květuše Lukeš Jan	Průdková Marie Veselý Jaroslav
87 let	Filípková Božena	Janošek Josef
88 let	Filípek Ferdinand Peš Josef Jiříčková Marie	Horáčková Růžena Straková Marta
89 let	Jáchymková Helena Ničová Marie Průdková Julie	Hrdinová Marie Krúzová Marie
90 let	Filípková Marie	Heraufová Božena
91 let	Minaříková Filomena Nečasová Marie	Rozsypalová Marie
92 let	Řihová Bohumila	
93 let	Suchyňa František	

Všem blahopřejeme a upřímně přejem zdraví a klidné strání.

Marie Darmovzalová

Redakční rada Rakvického zpravodaje se tímto omlouvá svým čtenářům a příznivcům za opožděné vydání tohoto zpravodaje, způsobeného termínem komunálních voleb.

Děkujeme za pochopení.